СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 70. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 26. березня 1931. VOL. XXXIX. No. 70. Jersey City, N. J., Thursday, March 26, 1931. THREE CENTS.

НОВИЙ БУНТ У ПЕРУ

ЛІМА (Перу). — Здавалося, що по кількох повстанчих взривах уже буде в Перу спокій. Та його нема. Цілком несподівано підняв бунт 5 полк піхоти. Підофіцири увязнили старшин і перебрали команду. Кажуть, що бунт мав комуністичний характер.

Та повстанці довго не вдержалися, бо всього кілька годин. Військам, льояльним правительству, прийшлося бомбардувати касарню. Підчас боротьби згинуло коло 200 жовнірів. Є це велике число, коли брати під увагу некрівавий характер полудньо-американських державних переворотів.

Уряд проголосив воєнний стан. Проводиря збунтованих уже розстріляно, а тепер судитимуть інших.

ГУВЕР ПОКИНУВ ПОРТО РІКО.

З КОРАБЛЯ „АРІЗОНА". — Президент Гувер виголосив у леґіслятурі промову, в якій висказав своє задоволення з розвитку острова та обіцяв дальшу поміч, але радив адміністрації покладатися на власні сили.

ГУРТІВНІ ЦІНИ СПАДАЮТЬ.

ВАШИНГТОН. — „Ди Федерал Резерв Борд" подає у своїм звіті, що гуртові ціни на товари далі спадають. У порівнанню з останнім роком ціни спали в лютім на 18%.

Зі звіту виходить, що коли брати під увагу заробітні платні загально, то їх сума є вища від загальної суми минулого року.

Звіт стверджує далі, що в порівнанню з січнем бизнес піднісся в лютім процентово вище, ніж це бувало минулими роками.

ЗА ОХОРОНУ БАНКОВИХ ОЩАДНОСТЕЙ.

ОЛБАНІ. — Нюйорський ґовернор Рузвелт домагається від леґіслятури ухвали закона, яким взято би в спеціяльну охорону ощадности, вкладані до торговельних банків.

ВОКЕР ГОТОВИЙ ДО БОРОТЬБИ.

ПАМ СПРІНҐС (Каліфорнія). — Мейор Вокер вкорочує свої ферії на 5 днів і готується до повороту до Ню Йорку, щоби розпочати боротьбу з тими, котрі домагаються його усунення.

ТАМАНІ НЕ ПІДДАЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Зприводу того, що стейтовий сенат рішив вибрати леґіслятивну комісію для провірки господарки міста, Тамані відбула нараду зі своїми адвокатами і рішила повести боротьбу, намагаючись уневажнити цю ухвалу, зглядно не допустити до її фактичного переведення. Тамані твердить, що така комісія не має права відбирати заприсяжених зізнань, бо це належить до суду.

ЗА 31 ГОДИН З НЮ ЙОРКУ ДО СЕН ФРЕНСИСКО.

НЮ ЙОРК. — З днем 1. квітня буде отворена воздушна комунікація між Ню Йорком і Сен Френсиском, яка буде відбуватися на цілій віддалі літаками. Лет триватиме 31 годин, а з Сен Френсиско до Ню Йорку тільки 28 годин.

ЩОСЬ ДОВІДАЄМОСЯ?

НЮ ЙОРК. — Конґресмен Ля Ґардія твердить, що допера доходження над нюйорською адміністрацією викажуть чуда-дива на полі хабарництва, яке так розпаношилося в Ню Йорку, що ніякий урядовець, хоч би не знати який визначний і сильний, не годен тут нічому зарадити.

АЛЕ Й ШИКАҐО НЕ ЛІПШЕ.

НЮ ЙОРК. — Джует Шавз, голова демократичного екзекутивного комітету, каже, що републиканці не виратують себе тим, що будуть виказувати скандали, злучені з Тамані Гол, Вокером і нюйорською адміністрацією. Бо краще, хай вглянуть у републиканську адміністрацію мейора Томсона й у царство Капона, обидвох у Шикаґо.

ЗА РЕОРҐАНІЗАЦІЮ ШПИТАЛІВ.

БОЛТІМОР. — 1,500 визначних лікарів, котрі зїхалися з ріжних сторін Америки, прислухувалися відчитови д-ра Винфорда Смита, директора шпиталю Джана Ґопкинса, котрий домагався реорґанізації шпитальної справи в Америці.

Д-р Смит твердив, що ми маємо 7,000 шпиталів, які коштують річно $900,000,000, а з яких широким масам населення, особливо бідним, дуже тяжко користати. Зі шпиталів користає тепер небогато людей, а й небогато лікарів. Д-р Смит поставив домагання, щоби для шпитальних справ істнували такі спеціяльні комісії, які істнують примірόм для шкільних справ. Вони вирішували би, де й які шпиталі треба будувати і скільки ліжок ті шпиталі мають мати.

ОСТОРОЖНО З ЛІЧЕННЯМ ЦУКРОВОЇ ХОРОБИ.

БОЛТІМОР. — Д-р Джан Виліємс з Рочестер, Н. Й., викладав перед лікарями про те, що багато лікарів лічать тисячі хорих на цукрову хоробу, хоч хорі не мають цеї хороби. Коли хто тратить на вазі, каже д-р Виліємс, або в кого знайдено цукор, то це ще не є ознакою цукрової хороби.

ЗНОВ ГІРНИЧА КАТАСТРОФА.

В Ротберґу коло Ахена в Німеччині в тамошній копальні вибухли ґази. Під землею було тоді 90 робітників, з чого 28 осіб згинули. Крім цього 14 робітників, затроених ґазами, відвезено до лічниці. Останні відомости говорять, що в лічниці померло кількох робітників, так що начисляють 37 жертв вибуху в копальні.

БІЙКА В УНІВЕРСИТЕТІ В ІНСБРУЦІ.

Підчас виборів управи студентського товариства в Інсбруці прийшло до великої бійки між католицькими і соціялістичними студентами. Соціялісти поранили кількох католиків і викинули їх за двері. Сенат університету перервав на тиждень виклади, проти чого студенти уладили демонстрацію.

ВЕЛИКА КРАДІЖ У ХОДОРОВІ.

До краму ходорівського купця Германа Райса закралися в ночі злодії і забрали багато фляшок лікерів та горівок, вартости 3,000 зол. Відтак ті самі злодії ограбили крамницю Мінці Ґольдфішер, де спричинили шкоду на 1,200 золотих. Арештовано 6 осіб, підоврілих у цій крадіжі.

СПРАВА ЗАГОТІВЕЛЬ.

За звітом Укрмяса, січневий плян мясозаготівлі на Україні виконаний лише на 55%. Утворюється дуже скрутне становище з приміщенням та харчуванням заготовленої худоби. Контролні цифри заготівлі худоби на Україні показують, що плян виконано лише на 16%. Причини прориву пояснюються опором селян та „засміченням" місцевого апарату куркульським елементом.

ТЕОРІЯ І ГАНДЕЛЬ.

Удасться большевикам пятилітка, чи ні?... Таке питання ставить собі цілий світ. Часто противорічні погляди виявляє світова преса. Цікаві вістки приніс на сторінках великого париського щоденника „Парі Міді" його кореспондент з Ню Йорку. Америка пильно стежить за розвоєм большевицького економічного пляну. Колишній президент Злучених Держав, Кулидж, заявив, що радянські товари треба бойкотувати, бо вони вироблені працею і кровю невільників комуністичного царства.

Та кореспондент „Парі Міді" додає від себе, що все це тільки академічна дискусія. Коли господарський рік Америки викаже дефіцит, вона купить радянське збіжа, бо воно дешеве...

ЗАЛІЗНИЦЯ ШЛЕСЬК-БАЛТИК ВИАРЕНДУВАНА ФРАНЦУЗАМ.

„Курієр Поранни" повідомляє, що про концесію на викінчення будови й експльоатації залізниці Шлеськ-Балтик старається французька консорція з Банк де Пе ді Норд і Шнайдер Крезо. Вони порозумілися, щоби створити акційне товариство, яке опісля перед польським урядом виступить як правне особа, що старається про згадану концесію. В практиці значить те, що ця залізниця перейде під аренду спеціяльно для того основаного т-ва за ціну 1 міліярда франків, який Польща дістане як позичку.

РЕВІЗІЇ СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ВАРШАВІ.

Ревізії переведено у слідуючих громадян і студентів: інж. Воробкевича, інж. Кушніра, уряд. Чеховича і проф. Кривоносяка, студ. Макарушківни, Сагайдаківської, Кордубівни, Нестерчуківни, Нестеренка, Бачинського, Негребецького, Огієнків, Роніша, Малевича, о. Кладочного, Маслова Леоніда, Войнаровського, Черкавського, Пинянського і Стасіва. Також переведено ревізію в студентському домі, де живе 19 студентів. Коли взяти під увагу, що наші студенти живуть по трох у кімнаті, то фактично переведено ревізію у всіх українських студентів у Варшаві. По ревізії арештовано студ. Новицького і Мельничука, мешканців студентського дому, яких за два дні випущено на волю. Ревізії відбувалися дуже докладно, в годинах від 3-тої до 9-тої ранку, однак нічого підозрілого не знайдено. Мабуть у звязку з варшавськими ревізіями відбулися також ревізії і на провінції домах батьків деяких студентів.

З ХРОНІКИ РОДИННИХ ТРАГЕДІЙ.

Осипа Коцюрко, 24-літня жінка з Микулинець, скочила під поїзд і згинула на місці. Причиною самовбивства було те, що її чоловік ще перед трома роками виїхав до Канади і навіть не писав до неї. — В селі Токи в Збаражчині повісився 30-літний Франц Яворський. Причиною були непорозуміння з жінкою.

ЖІНКА АДВОКАТ.

У чеськім військовім суді в Ліберці відбулася розправа проти дезертира, який аж 4 рази покинув касарню і втік до дому. Дезертир запросив собі на оборонця жінку, д-ра Гонзову. Ця жінка-адвокат так уміло боронила свого клієнта і промовляла так красномовно, що дезертира звільнили від вини і кари. Це перший випадок, що жінка боронила підсудного у військовім суді.

ПРОГНАЛИ З БРАЗИЛІЇ.

Уряд прогнав з Бразилії Литовця Багіонеса за комуністичну пропаґанду.

МІЛІОН ТЮЛЕНІВ ПЛИВЕ ДО АЛЯСКИ.

Міліон тюленів вартістю яких 35,000,000 долярів, пустилися в свою звичайну кожнорічну дорогу з теплих вод півдня до берегів Аляски, де відбувається їх розмноження.

Провідників цього дорогоцінного стада тюленів бачили біля берегів Каліфорнії. Погранична сторожа Злучених Держав буде супроводжати цих тюленів від берегів Каліфорнії аж до Берінґового моря.

Тюлені звичайно зупиняються в Берінґовім морі біля Прибиловських островів, де знаходяться під опікою та охороною спеціяльного бюра рибівництва. Під такою опікою тюлені з числа 250,000 розмножилися до одного міліона від року 1911, коли то видано заборону полювати на них.

Згідно з умовою між Великою Британією, Японією та Росією було доручено Злученим Державам контролювати це стадо тюленів аж до року 1926. Ця умова признається повище згаданими [illegible] ще й тепер.

ПОЛЬСЬКИЙ СТАРШИНА ПЕРЕД СТРИЙСЬКИМ СУДОМ.

Окружний суд у Стрию засудив Рудольфа Світайла на один рік вязниці за злочин обману та публичного насилля. Рудольф Світайло був польським старшиною, потім його деґрадовано за ріжні грошеві мальверзації. Відтак він далі представлявся як старшина і хоч був жонатий, заручився зі Стефанією Яремовичівною, виманив у неї біжутерію та більшу суму грошей і, покинувши її, заручився знов з Яніною Рибчинською, в якої також забрав гроші, ще і грозив побоями.

ЦУКОР З БАРАБОЛЬ.

З Китаю повідомляють, що китайський хемік Лі-Сіянг-Ку винайшов спосіб продукції цукру з солодких бараболь, які дуже обильно ростуть у Китаї. Спосіб прудукції має бути дуже простий і дешевий.

І В НІМЕЦЬКИХ ТЕАТРАХ КРІЗА.

Берлінська преса подає, що в столиці Німеччини замкнено 6 театрів через те, що їхні підприємства виявляли великий дефіцит. Замкнено навіть центральний театр на вул. Якова.

НАПАД РОЗБИШАК.

Розбишака Лампеоу ще жиє. Недавно напав він на одну фазенду в Баґії (Бразилія), що зветься Пері-Пері, і там вимордував цілу родину фазендяра. Товар рогатий в части побитий. Фазенду ограбили розбишаки до чиста.

СМЕРТНИЙ ПРИСУД.

Суд присяглих у Стрию розглядав справу Ів. Бартеля й Ів. Чемерляка. Бартель убив у 1927 році Жида Байнера в Сколім і втік до СРСР. Коли його відтам виселили, на спілку з Чемерляком допустилися злочину на Ґрохольській та Ґрабовській біля Тернополя. Бартель признався до вини і його засудили на смерть. Чемерляка увільнили.

СУЧАСНІ РОБІНЗОНИ.

Сімох французьких мандрівників, між ними одна жінка інжиніра, вибралися кораблем через Індійський океан до острову Святого Павла, який віддалений сотні кільометрів від островів, замешкалих людьми. Були вісти, що жадна людина не може жити на цім острові Святого Павла, але французькі мандрівники мали надію створити на нім нову кольонію і використати його для здобуття гроша. Смільчаки щасливо доплили до острова, оселились на нім, але скоро виявилося, що вісти про цей остров були правдиві: вода в тамошніх ріках мала якісь трійливі складники, від яких двох Французів зараз занедужало й померло. Інші дослідники острова жили цілий місяць відірвані від світа, бо одної ночі вибух підводний вулькан і знищив їх корабель разом з харчовими продуктами і всяким приладдям. Жінка інжиніра привела на острові на світ дитину, а інжинір помер. Потім ще один Француз помер від вкушення гадюки, а другого пожерли незнані досі дикі звірята. Коли до цих островів доплив ратунковий корабель, то міг забрати до Франції тільки 3-х мандрівників, між ними жінку інжиніра. Всі інші згинули на тім острові.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПЯТИЛІТКА ШКАНДИБАЄ

МОСКВА (СССР). — В той час, як большевицька влада алярмуючо повідомляє про закінчення нею пятилітнього пляну по здобуванню нафти й недалекого закінчення пятилітнього пляну влаштування колективних господарств, з другої сторони в інших галузях пятилітньої розбудови стає все гірше й гірше. Всім відомо, якої руїни зазнав транспорт і як це тяжко відбивається на всіх плянах пятилітки. Большевики не можуть своєчасно доставити населенню харчів і населення голодує, особливо у великих містах. Залізниці не можуть своєчасно підвезти до заводів сировини й палива, а тому величезні заводи часто довго гайнують час, не маючи що робити й т. д.

Тепер прийшли відомости з донецького вуглявого району на Україні, що там, не зважаючи на всі старання большевиків, продукція вугля постійно падає. Вже тепер майни видають ледви 50% скількости вугля, яку має здобутися відповідно плянам пятилітки. Лише за один березень видобуття вугля впало на 17% проти того, що було здобуто в лютому. Постачання машинами майн для викопування вугля не виконане на 46%. Недостача вугля звичайно найтяжче відібється на всій радянській індустрії, перехрещуючи всі пляни індустріяльної пятилітки.

Не помагає справі й те, що вуглекопам збільшено платню, поліпшено санітарні умови їх життя, збільшено пайки харчів то що. Не зважаючи на те все, продукція правильно зменшується.

КЕМАЛЬ СТУПАЄ СЛІДАМИ МУСОЛІНІЯ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Президент републики, Кемаль Паша, останнього місяця обїздив села й міста Туреччини, щоб безпосередньо вияснити бажання населення та засягнути інформацій у справі сучасного внутрішнього життя держави. Повернувшись до столиці Анґори, він видав спеціяльний манифест, у якому зазначив, що свою народню партію буде реорґанізувати на зразок італійської фашистівської партії.

Кемаль Паша заявляє в маніфесті, що кожда нація в певний час доходить до такого стану, коли потрібно повного обєднання певних її творчих елементів, щоб ратувати державу від внутрішних і зовнішних катастроф. На його думку, такий час тепер настав у Туреччині, а фашизм найбільше надається для обєднання нації. Особливу увагу звертатиме Кемаль на виховання молоді в певному державнотворчому напрямі.

ЛІБЕРАЛИ ПІДТРИМУВАТИМУТЬ МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Наради ліберальної партії скінчилися на тім, що ліберальна партія буде далі підтримувати уряд Мек Донелда в його політиці, яка не перечитиме принципам широкого лібералізму. Але партія відмовилася на домагання Ллойд Джорджа зобовязатися підтримувати уряд Мек Донелда до кінця цієї парляментарної каденції.

Таку постанову ухвалено двома третинами голосів членів партії. Лорд Саймонс домагався негайного повалення робітничого уряду й призначення нових парляментарних виборів. Його підтримала всього одна третина членів ліберальної партії. Отже уряд Мек Донелда може сподіватися залишитись при владі так довго, як довго він не викличе якогось незадоволення серед частини тих лібералів, які пішли за Ллойдом Джорджом.

БУДУТЬ ГОВОРИТИ З БОЛЬШЕВИКАМИ ПРО ТОРГОВЛЮ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Наради між представниками уряду та індустріялістів у справі торговлі з радянською Росією скінчилися на тому, що уряд запросить представників Вищої Господарської Російської Ради для переговорів. Уряд ставиться з великими застереженнями до кредитування большевикам і катеґорично заявляє, що він відмовляється взяти на себе поруку за 70% кредитів, яких большевики домагаються від німецьких індустріялістів.

Уряд лиш обіцює, що в кождому окремому випадку кредитовання Німцями большевиків він буде розбирати докладно справу й вияснювати, чи він може взяти на себе поруку, щоб фінансово не обтяжати держави.

Большевики розпочали жваву радіо-пропаґанду проти Америки, обвинувачуючи її в орґанізації торговельного бойкоту Радянщини.

ІТАЛІЯ ПРИЄДНАЄТЬСЯ ДО АВСТРО-НІМЕЦЬКОЇ УГОДИ.

РИМ (Італія). — Хоч італійський уряд нічого не говорить у справі митної юнії Австрії з Німеччиною, то в більше поінформованих колах кажуть, що Італія також готова приступити до цієї юнії разом ще з одною державою. Такою державою є Угорщина, яка недавно заключила торговельний договір з Італією.

Італійці кажуть, що митна юнія кількох европейських держав буде першим реальним кроком на шляху до утворення пан-Европи, яку пропаґує Бріян.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ВІЛЬНУ ТОРГОВЛЮ

Сталася подія, яка наробила великого шуму на обох континентах, в Европі й в Америці. Є нею торговельний договір, заключений між Австрією і Німеччиною.

На перший погляд, не сталося нічого надзвичайного. Бож заключати торговельні умови, це наскрізь буденна справа. Одначе не буденним став австрійсько-німецький торговельний договір, тому, що він неподібний до інших того роду умов. Бо, коли інші умови накладають звичайно на краї, які умовляються, ріжні пута, то австрійсько-німецький договір зриває з усіми перешкодами і впроваджує вільну торговлю між Австрією і Німеччиною.

Цей договір усіх збентежив. А найбільше занепокоїв Францію, бо вона є цеї думки, що цей договір є тільки пригравкою до цілком іншої справи, себто до злуки Австрії з Німеччиною в одну німецьку державу. Потерпають і інші краї, які мають німецькі меншини, бо бояться, що скріплена Німеччина скорше чи пізніше впімнеться і за інші свої землі.

Версальський договір не допускає до злуки Австрії з Німеччиною в одну державу. Без ревізії цього договору не можлива така злука мирною дорогою. Але ті, що накладали на Німеччину й Австрію кайдани, не застереглися виразно проти можливости такого економічного зближення, яке саме тепер наступило.

На ділі повинні би всі радіти, що принаймні дві держави знайшли відповідний спосіб на ліквідацію цлових границь, а з ними й економічної депресії, яка сьогодні висить над усіми державами світа. Та так ще не є.

Австрія і Німеччина заскочили Европу доконаним фактом надзвичайної ваги. Роками дебатують в Европі над економічним замиренням Европи. Француський міністер закордонних справ, Аристид Бріян, виготовив великий проект европейської федерації, над яким уже дебатовано, але на якого здійснення треба би ще пождати в найкращім випадку багато й багато літ. А тут, як грім з ясного неба, спадає радикальна розвязка.

Отсей торговельний договір був би відразу знищений, як би він зносив цлові ограничення тільки між Австрією і Німеччиною. Та Німеччина й Австрія проголосили, що вони готові заключити такий самий договір з усіми иншими державами. Значить, ворогам німецько-австрійського зближення нема чого вчіпитися.

Сталась отже подія, яка цілком певно матиме далекосяглі наслідки.

Інж. Дм. Андрієвський.

УКРАЇНСЬКА ПРОПАҐАНДА ЗА КОРДОНОМ

(Докінчення)

(3)

В цілому **польська політика** на Західних Землях дуже шкідлива, бо вона **загнює відносини, витворює огнища невдоволення, підготовлює заворушення,** і це при самому большевицькому кордоні. Тим способом вона ослаблює моральні й політичні позиції Европи, супроти большевиків, бо дає підстави їм горлати про авантурництво й аморальність цілої европейської політики. Українське населення, бачучи безправство під польським режімом, не важиться повставати проти совітів, бо боїться попасти під польське ярмо. Методи політичного терору і змагання Поляків згнобити український національний рух змушують добачати **спільність мети совітів і Польщі.** Ризький договір у світлі останніх подій набирає ваги й характеру змови „на знищення України". Таке поведення Польщі супроти Українців має бути зіставлене з тими скаргами, плачами і лементом, якими Поляки протягом віків турбували Европу.

Треба скрізь і всюди підносити, що **Польща не спроможна сповнити ту місію, яку їй накинули союзники** по війні. Вона за-мала і зле положена, її відносини з сусідами надто напружені, її політичні традиції невідповідні, щоб вона могла колись стати чинником рівноваги на Сході Европи. Її невиправданий і нерозважний імперіялізм лише утруднює встановлення цієї рівноваги. Треба ввести Польщу в її натуральні, етноґрафічні кордони, виключивши насамперед зпід її суверенности українські землі. Лише тоді її політка стане здоровшою, і відносини на Сході злагіднюють. Лише тоді можна буде вирішити східньо-европейську проблему, якої головними складовинами є Україна, Польща і Росія. **Повне розмежування цих трох народів, зорганізованих у три самостійні, незалежні національні держави, має стати основою майбутнього політичного статуту Сходу Европи.**

Поки до того прийде, маємо пропаґувати часове рішення. Дальше перебування українських земель у складі польської держави лише загострює відносини поміж обома народами й утруднює розвязання загальної проблеми. Ніяке порозуміння між Поляками і Українцями в польській державі не є можливе, бо Поляки з засади не виконують своїх зобовязань супроти України (козацькі договори, угода з от. Петлюрою, врешті — зобовязання перед Антантою). При повній безправности не можливі навіть якісь переговори з Поляками. Щодо втручання до українсько-польських взаємин сторонніх чинників, то для того треба **виключити формально й юридично українські землі зпід польського суверенітету.** Для того є підстави, що їх дала сама Польща.

Держави Антанти передали Галичину Польщі на основі суверенного права на неї, перебраного від Австрії і зробили це на певних умовах (заведення автономії, додержання статуту національних меншин). Польща тих умов не дотримала, а тим самим усунула зпід рішення Ради Амбасадорів правні й матеріяльні підстави. **Держави Антанти можуть привернути собі знов суверенне право на Галичину й передати його Союзови Народів,** як вони передали свого часу на територію Сар. **Союз Народів міг би встановити свій мандат над Галичиною** і звільнити Польщу від балясту, який затроює їй життя. Також маємо наставати на недопустимости перебрання Польщею від большевиків Північно-Західних Земель (Волинь, Полісся й т. и.) всупереч умові з урядом Української Республики, на основі якої Польща не мала права робити якихось договорів, скерованих проти України. Недопущення українських представників на конференцію в Ризі, ще тоді, коли Польща визнавала уряд от. Петлюри, є **порушенням норм міжнародного права, а рівнож самого Ризького договору,** на основі якого північно-західні землі перейшли під Польщу. Польща мусілаб відступити Союзови землі, загарбані неправно, повинна передати їх як спірні, під його мандат.

Таке рішення справи Західних Земель безперечно зустріне на міжнародній арені запеhечення з боку прихильників сучасного „статус кво". Чи має воно якісь вигляди на переведення, можна думати ріжно. Але воно має вигоду ставлення справи на принціповий ґрунт і вияснює всю хиткість політичної будови, якою є нинішня Польща. Справді, правні підвалини її, оперті на історії з армією Галера чи на виправі ґенерала Желіговського, є такі, що нині годі дошукатися в польській психольоґії та в польській політичній дійсности якихось основ співжиття обох народів. Польська пропаґанда змальовує нас як елемент анархічний, бунтівничий, а тимчасом ми перебуваємо в умовах, де не панує право чи закон, а лише **насильство і ґвалт,** а тим і самі **приневолені до ґвалту.** Маємо рішуче відкинути цей стан, як нестерпний для культурних людей зі здоровим громадським інстинктом, і заявити про це голосно перед усім світом та домагатися людських умов життя.

Виступаючи перед закордонною опінією з нашою справою, з цілою низкою питань, нових і незнаних для неї, маємо дбати про спосіб підходу до чужинця і ставлення перед ним наших броблем. Насамперед маємо духово наблизитися до нього й наблизити його до себе. В нашій пропаґанді ми повинні **відзначати і скріплювати ті звязки, що істнують між Україною й чужиною,** підносити факти зацікавлення чужинців нашим краєм і народом, і це в усіх ділянках, заохочувати чужинців до вивчення України. Також треба відзначати зацікавлення Українців чужиною, одвідини закордону нашими людьми, участь їх у міжнароднім житті (конґреси, вистави), також інформувати про життя й діяльність нашої еміґрації, і европейської, і заокеанської. Заохочувати окремі народи і ґрупи до української справи, відзначаючи зацікавленість нею инших народів і груп, але **не звязувати нашої справи з якимись політичними та соціяльними формаціями внутрі нації** (кляса чи партія) **та на міжнародній арені** (ревізіоністи чи антиревізіоністи).

Маємо скрізь і повсюди казати про нашу віру в себе, нашу певність, що осягнемо кінцеву мету. Лише так зможемо заімпонувати чужинцеві. Маємо давати докази нашої певности, а тому, кажучи про наші постуляти, маємо не прохати, а домагатися. Дуже небажано скрізь і всюди покликуватися на засади гуманности, на абстрактні принципи, бо частіще це ознака безсилля. Куди ліпше підпирати наші змагання доводами **слушности, конечности, обективної корисности, зрештою — власного хотіння й волі.** Не повинні ми скаржитися на заподіяну нам кривду, бідкатися, але навпаки — голосити нашу **непримиримість,** а при тому заховувати гідність і чемність.

За кордоном будуть уркаїнські інформатори з ріжними задивленнями, відмінними ідеольоґіями і програмами. Перед чужинцем слід булоб зводити їх яко мога до одного знаменника національної єдности і змагання до самостійности. Всі розходження пояснювати питаннями тактики, але ніколи не полемізувати з иншими інформаторами перед сторонніми. Кожен чужинець знає, що серед Українців є ріжні думки й ріжні партії, але думає, що між ними є обовязкова для них **національна солідарність.** Брак тої солідарности, сварки, нелагода, виношування хатних розходжень на люде справляє завжди прикре враження й дуже компромітує нас в очах чужинця. Доводиться виправляти хиби наших внутрішніх політичних противників, **натискаючи на відповідні точки власної програми,** а не запереченням і негацією свого сусіда. Такі елементарні приписи етики й тактики викликають нераз з боку нашого політично невиробленого громадянства закиди в наївности і смішному ідеалізмі, але вони набирають практичного глузду для кожного, хто має якийсь досвід праці поміж чужинцями, вихованими, мабуть, трохи инакше ніж наші люде.

Загальна освіта в народі величезне добро; але там, де на сто чоловіка один письменний, воно величезне лихо.

Т. Шевченко.

З кимжеж нарешті женишся? З мамою чи з дочкою?

— Ні з цею, ні з тою. Дочку відрадила мені мама, а маму дочка.

—o—

— Не знаєш, Юрку, яка я нині сердита! Не можеш собі уявити, які брехні поширює про мене ця Швачиха.

— Ну, то ціле щастя, що не поширює про тебе правди!

Ярослав Губалек.

ОБЕРЕЖНІСТЬ — МАТИ МУДРОСТИ

Іван Федорів, старого Луки син, „що за горбом хижу має", є леґінь, що аж гей! Поставою наче струнка ялиця, з лиця наче місяченько в повні, одинокий син у батька, що, після того як вернувся з Америки, впору виміняв доляри, як був курс понад сто корон. Майже не пє, майже не курить, за дівчатами не бігає. Матері вже не має, батько чоловік спокійний, невістці буде тут наче в Бога за дверми. Щож дивного, що кожен рад був би оженити гарного Івана, як він лише вернувся з війни з Кошиць? Та Іван не хотів, а не казав чому. Жив зі старим батьком, один день варив і спрятував раз цей, раз той. Батько мав якісь сумні досвіди з подружжа, тому, довго не силував Іванка женитися, лише підсміхався, коли ті, що намовляли сина, вказували йому найгарніші місцеві дівчата.

Та всьому є кінець. Старий батько одного дня став нарікати, що його поколює й ломить у крижах. Двацять літ панакидав угля в американській пристані, двацять літ мучився на спеці та на морозі — не було йому нічого, аж тут нараз! Бог знає, що то було. Начеб хто врік його. Стогнав, аж зубами скрипів, ходив по хаті, та не знаходив собі місця. Одного дня зробилося йому вже так недобре, що закликав до себе стару Гайфаничиху, щоби його підкурила зілям і щоби відігнала цю його недугу. Не помагало, хоч баба, як брала нагороду: гарну курку, божилася на Пресвяту Трійцю, що хороба зійде, начеб рукою відняв.

Лука ходив по хаті, то ляже на хвилину на стару гуньку по небіжці жінці, то запихкає люльку, щоби в хмаринці диму забути все... Дарма. З тихим проклоном, бо був чоловік спокійний і мирний, доліз до вікна. Виглядав Івана, що нині якось довго не вертався з ліса. Вже вечір, треба корови напоїти, дров у хату внести, вечерю зварити, а Івана дол нема. Йому таки не хочеться до тієї жіночої роботи. Хто чував, щоби хлоп так мішався до іх роботи... Таж хлопчисько повинен би оженитися, нема що говорити, все свого шукає... А що кого жде, того не минеш, тому радше скорше ніж пізніше.

Та ось уже він! Іван заїздив на подвіря з дровами. Відпряг і завів коні у стайню та ввійшов у хату, затираючи руки, закляклі від морозу.

— Іване, треба тобі же нитися! — привитав його батько. — Позирай, хижа пуста, роботи багато, а ти лем байдикуєш по селі. Тобі вже двацять чотири роки. Давно час дітваки годувати.

— Ну, треба мені біди? Часу доста... — відповів син.

Батькові це не сподобалося. Син усе збував жартами. Навіть слухати не хотів про жінку. І зовсім не дбав про дівчат. Начеб їх не було.

Коротко перед сінокосами направляв стріху на оборозі в саді. Молодь залюбки ночує в оборозі. Гарно там спиться на пахучому сіні, з легенькою стріхою над собою. Зорі мерехтять, сіно приємно пахне, з села чути спів...

Надходить Марія Хромлюкова з Горішнього кінця. Пристанула й весело поздоровила Івана. Обоє були старі знакомі. Ходили разом до школи і поза школою, держалися за руки наче суджені. Все село говорило, що обоє поберуться колись. Не одружилися. Тепер Іван як виріс, дбав про неї майже таксамо, як про інші. Марії це дуже жаль. Таж вона дівчина, що аж гей, сам пан нотар, як якосьтут прийшла до нього за якоюсь посвідкою, глянув на неї наче голодний та сказав: „Маріє, Маріє! Ти наче рожечка!"

Знає це про себе, відпустове зеркальце їй це потверджує що дня, завидують їй чорних бров смаглавого личка всі товаришки. Неодин хлопець узяв би собі її, хоч вона одна з найубожших у селі. Лише й тут одна біда. Марія також про хлопця не дбає, як Іван про дівчат. Івана не стидається. Таж його свата ли за неї люди ще в дитинстві! А коли хочете всі знати, вона його любить! Так, любить його, як нікого в світі. Бог свідок, що йому не відмовила би, а Іван не бачить, не чує! Наче заклятий.

— Дай, Боже, добрий день, Іване!

— Дай Боже! Де йдеш?

— До дому. Добре поправ стріху, щоби тобі не текло.

— Най тече. Не вадить.

— Була би шкода такого хлопчиська. — Думаєш?

— Думаю.

Марія йде далі, бо Іван більше глядить на лати ніж на неї. Тяжке зітхання вирвалося їй з грудей. Іван нібито навіть не спостеріг, що вона відійшла. Йому також якось тяжко на серці...

Старий батько Лука глядить за обоїма молодими зза порога. Пошкробався розпучливо поза вухом, потім переставив люльку з одного кута уст до другого тай помало чалапає до сина.

— Іване! Файна дівка, га? Була би з неї ґаздиня, що? Грошей не має, та я радше би її видів у моїй хижі, ніж іншу.

— А я не хочу ні цеї, ні тої, няню.

— Чому? Не маєш розуму? Раз мусиш оженитися! Панської дівки глядаєш?

— Ей, чорта! — Іван завзято вяже лати.

— Ти мені раз уже повідж, чому не хочеш оженитися?

— Не треба мені глядати біди. Всі дівки, як віддадуться, то казяться.

— Ей там! То дурниця. — Старий аж сплюнув із огірчення.

Знову минув якийсь час. Одного дня сільський поліцай голосив по селі:

„Чесні ґазди! Слухайте кожда голова мого слова! Пан сольґабіро (мадярське слово: „окружний староста) нам писав, що тут ходить скажений пес. Покусав уже багато людей. Тай ще написав, аби ми тримали контумацію. Хто не буде тримати пса привязаного, той буде платити штроф! Чи чулисьте?

На закарпатському селі дуже про контумацію не дбають. Скаженого собаку вбють і кінець. Коли покусав кого, багато тим не журяться. То лише ті Чехи наробили з того стільки галасу. Тому й не дивниця, що кари за недодержання контумаційних приписів такі часті, а припадки покусання також.

Марія вийшла раз рано до міста. Хотіла купити собі кілька метрів полотна та трохи стяжок. Сруль Мошкович у них у селі має лише драня тай не знає, скільки би за нього жадати. Напроти неї йде мале цуценя. Такий звичайний, непоказний песик, із звішеною головою. Певно змучений, бо ледви волічеться. Марії він і не в голові. Загубив певно свого господаря й шукає його. Колиж зійшлися, глянув мутними очима на дівчину та навіть не гавкнув, а несподівано затяв зуби в смаглаву литку, аж із болю скрикнула. Пес побіг далі, вже вона йому й не в голові. Марія мусіла сісти на межі. Зранена нога її дуже боліла. Взяла вишивану хустинку й обвязала закровавлену рану. Так до міста не піде! Що люди сказали би про неї? Вернеться додому. В селі стрінула пана нотаря, як ішов до уряду.

— Ти де йдеш, Маріє? Що тобі на нозі?

Розповіла йому коротко.

Пан нотар лише засвистав. Скрутив до жандармської станиці, дівчину повів зі собою. За хвилю вже, хоч як противилася, жандарм повів до лікаря. Ще того самого дня кулилася в кутку вагону по дорозі до Кошиць. Там недавно уладили Пастерів інститут. Плакала, бідненька, потрохи. Так на край світа її везуть! Що її там чекає? Певно впихатимуть якісь іґли у тіло! Так рада би втекти, та боїться жандарма. Напевно відвіз би її назад!

**

Повні три тижні лишили її там. А що перейшла! То страшне, люди! Та вже найгірший був мабуть голод. Ті пани страшно мало їдять, тай ґадають, що й інші люди більше не потребують. Добре, що мати про неї не забула та ніслала їй цілий бохонець домашнього хліба...

Доходить до села. Наче хто гонить за нею, перекрадається поміж хати, вже за нею заскрипіла хвірточка від саду. Слава Богу, що вже це все має поза собою, Ніколи не сказала би, що скаженина така небезпечна...

Родина її обступила, як дорогого гостя. І батько, все поважний, все нахмарений, погладив її твердою рукою по голові. Мати тимчасом ладила вже на ватрі на привитання. Цілі три яйця розбила об риночку й ось смажить добру яєшницю для Марії, що так у шпиталі поблідла, всеж таки гарна. Розпитуванням нема кінця.

— А чи знаєш, що за тобою просив Іван?

— Направду?

Марія наче віджила. А яка це щойно була несподіванка, коли вечером показався сам Іван! Прийшов веселий, леґінь наче ялиця, поклонився, сів на лавці і якось так лагідно спитав Марію, як їй жилося. Тієї ночі довго не могла всnути. І поправді взагалі добре не виспалася з того часу. Іван став приходити що дня і пересиджували довго по ночах у садочку, де пахла трава...

**

— Няню, я хочу женитися! — заскочив небаром потім Іван старого батька.

— Го-го, що так наразз?

— Та вже час! Нащо чекати? Беру. Марію!

— А не боїшся, що кожда жінка по весіллі сказться?

— Не боюся, Марія щеплена вже проти скаженини.

Весілля відбулося незадовго. А Іван щасливий зі своєю молодою жінкою. Марія справді була й далі така добра, як і дівчиною бувала. Не диво, таж була щеплена проти скаженини! І чи не добрий Пастерів інститут?

(З чеського переклав Д. Н.)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Відозва з нагоди української вистави в Метрополитен Опера Гавс.

Українські Громадяни-Патріоти:

Придивляючися важкій праці нашого балетмайстра Василя Авраменка через увесь час його побуту серед нас, ми прийшли до заключення, що ця праця видає надзвичайні успіхи там, де може ніхто не надіявся. Діти українських імігрантів, що з роду не мали нагоди бачити українського танку, полюбили його, полюбили народний український стрій, а за тим почали прислухуватися до української мови й української пісні з далеко більшим заінтересованням, ніж до тепер. Значить, український танок збудив в американських дітей українського роду почування спільности з українською сімєю на цілому світі.

Діти, що полюбили український танок, а з ним і цілу українську культуру, почали гордитися тим перед чужинецьким елементом. Американські школи, до котрих ходять діти, що покінчили курс танку в школі Авраменка, заінтересувалися українськими дітьми як такими, що приносять честь своїй школі. Це знова звертає увагу чужинців на вартість молодого українського покоління в творенню нової американської культури.

А вже прилюдні виступи Школи Національних Танків в ріжних містах Канади й Злучених Державах принесли такі прихильні рецензії в англьо-саксонській пресі про українську народню культуру, що аж серце Українця радується на саму згадку, що про нас можуть писати з найвисшими похвалами.

Отсе були причини, які спонукали нас вшанувати десятьлітню працю Василя Авраменка серед усього українського громадянства, включаючи й ту працю, про яку знаємо з часописів в Европі й Канаді.

Ми прийшли до висновку, що треба зробити підрахунок тієї праці таким виступом, який звернув би увагу американського культурного та артистичного світа не лише на талан самого Авраменка, але також і на ці невичерпані артистичні сили, які дрімають в українськім молодім поколінню Америки. Ми придумали святковання Дня Українського Танку там, де лише є горстка Українців, котрі доцінюють його значіння. У цій справі ми видали були відозву в самих початках.

Головну увагу однак звернули ми на осередок американського артистичного життя, на місто Ню Йорк. Нам вдалося забезпечити салю Метрополитен Опери і в ній дати змогу Американській Україні і культурній Америці побачити власними очима творчість українського народу, представлену танком, музикою, співом та костюмами. Все те зложиться на виведення історичних та етнографічних картин балету перед очи цікавих.

Ми певні цього, що переживаємо історичну подію. І тому просимо ввесь український загал в Злучених Державах о піддержку всіми силами вистави в Метрополитен Опері дня 25. квітня 1931, в годині 8 вечером. Нехай ні одно місце не останне вільним, бо це нагода, коли українська Громада має виказати, як вона вміє постояти за собою, за своїм молодим поколінням, за своїм артистами та народними працівниками.

Коли яка громада занадто віддалена від Ню Йорку, нехай святкує День Українського Танку таким способом, який буде підходити під місцеві сили.

Щойно за вдачним виступом в Ню Йорку, а за тим і в інших місцевостях, можуть піти інші діла для піднесення вартости українського елементу в Злучених Державах.

Ювилейний Комітет Українського Національного Танку в Ню Йорку:

П. Сокальчук, голова; П. Боднар, заступник; І. Редчук, скарбник; С. Брігадир, заступник; В. Дроботій, М. Новак, секретарі; К. Лисюк, І. Єдинак, А. Куцик, контрольори.

КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ.

The Ukrainian Review.

A monthly Publication, Published by The Ukrainian Review Publishing Company, 11 West 42nd St., New York City, U. S. A. **Samuel A. Wallace, Editor.**

Contents: Announcement. A Minority is Heard, by Samuel A. Wallace. Pacifying Eastern Galicia, by P. Orest. Editorials. A Link to France, by J. P. Chase. A New Northern Neighbor?—by Paul Hist. Shevchenko Meets an American, by M. Olena. Hymn of Exile — A Poem, by Taras Shevchenko. Shouts Across the Sea, by Observer. Working for Russia, letter of an Escaped Prisoner. A Promise of Home Rule, by Blair Batton. Facts about Ukraine. Propaganda. Bukovina Election. The Guest of the Steppes, by Marko Wowchok.

З заяви редактора цього журналу, Семюела А. Воленса, виходить, що журнал призначений для информовання Американців і американських Українців про Україну й Українців. Редактор заявляє, що журнал не є політичним ні релігійним, ані не є речником якоїсь партії.

Сам редактор не був досі відомий Українцям, українською справою не займався і не брав участи в українськім житті. Співробітниками журналу є Орест, Чейз, Оліна, Блейр Бетон. Хто криється під тими іменами — не відомо.

Таке можна сказати про редакторів і співробітників цього видавництва на підставі тих інформацій, які можна дістати з самого журналу.

Зі змісту вище наведених артикулів, поміщених в журналі, виходить, що хоч редакція заповіла, що журнал не є політичним, більша частина поміщеного матеріялу є звязана з пацифікацією, меншеєтевою проблемою, українськими протестами, автономією на Закарпатській Україні й виборами на Буковині, себто зі справами, які мають виразний політичний характер.

Позатим поміщено ще коротку згадку про Шевчека й оповідання „Степовий гість". Між тими, які виднають як автори поміщених у журналі статей, імя одного д-ра Ґонтера є Українцям добре відоме. Це є імя протестантського діяча в Канаді, відоме теж з перекладів „Кобзаря" Шевченка.

Видання журналу чепурне.

BLISS IN UKRAINIA.

Editor of The Record:

Sir:—The condition of "heavenly bliss" which was bestowed upon Ukrainians, according to the Polish writers is depicted by them in such a rosy color that the reports of the former Russian czaristic governors of Warsaw are all put in the shade. They all harmonize in denying the criminal charges made by Ukrainians before the League of Nations. They all purposely forget to mention that the outrages which Poland committed upon the inhabitants of 800 Ukrainian villages and which by independent groups of investigators are compared to the fiendish beastialities of the Bashi-bazouks in the old Turkish territories, will be dealt with at the next session of the League and at the present time are being considered by the committee of three, representing Great Britain, Norway and Italy. In advance of its meeting, the committee has intimated its determination to go into the matter thoroughly, and this intimation cannot be taken lightly in view of the recent discipline of Poland by the League for violations of the rights of the German minority in Upper Silesia.

Poland already stands convicted of oppression against one of her minorities; and in this case the facts are clear and conclusive, with the added gravamen that the Ukrainians have been subjected to greater indignities and more brutal oppression, and their territory to a more enforced Polish colonization than were the Germans.

Poland was convinced that the blatant trumpetings of the post war dictatorships would drown out the weak protests of political and racial minorities against revolting acts of wholesale and isolated terrorism. The iron heels of Fascism have developed routine steps that have lulled onetime critics into indifference.

But now the League recognized that the loyal operation of the Minorities Treaties was vital to the maintenance of peace and justice. Poland's stubbornness was subdued. Although General Skladkowski, Minister of the Interior, speaking before the Polish Parliament on January 27, 1931, justified the "pacification" as very well done, according to a special cable from Warsaw to the New New York Times, March 14, efforts have been made by the Polish Government to settle the Ukrainian affair at home without unpleasant League discussions. For a compensation of $10,000,000 the Poles request the withdrawal of Ukrainian charges and complaints to the League of Nations, to which proposition the Ukrainians would not give consent.

Such criminal madness cannot be bought with money. Ukrainians cannot accept payment for the refined lessons they were given on the foolhardiness of doubting the beneficence of the Pilsudski rule.

Dr. Paul Dubas.

The Philadelphia Record,

March 21, 1931.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЕ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

НАНТИКОК, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Комітет при церкві св. о. Миколая вислав трох школярів по коляду на Рідну Школу. Коляду зложили слідуючі особи:

М. Олійник 1 дол. 50 цнт.; В. Дзера, М. Намісняк, В. Парцель, П. Галова, А. Бабав, Т. Бабав, М. Вовк, Анна Сердій, І. Василенко, А. Ярмончак, Й. Сивик, О. Ґрушецький, М. Савчук, А. Сьома, В. Чимиринський, С. Магай по 1 дол.; М. Симчишин 85 цнт.; А. Вельґош, Анна Волкович, І. Цимбалістий, О. Вдовичук, Й. Фицик, Анна Коник, П. Кляп, С. Мирон, І. Тичинський, М. Пазиняк, П. Петрів, І. Вельґош, К. Марковський, І. Плекан, П. Франко, Т. Целень, Я. Савчук, С. Казимир, М. Пелехан, М. Петляк, Марія Вельґош Петрова, Анна Калінська, М. Лизогуб, Т. Білецький, Явдоха Дзіндзіровська, П. Пшик, О. Намісняк, В. Кобилянський, Анна Зубко по 50 цнт.; Анастазія Гулик 40 ц., О. Марикот 30 ц.; П. Маціборський, Параска Маціборська, В. Синюк, Катерина Сирновська, Д. Головчак, П. Лавний, І. Гайдук, К. Витушинський, В. Стефунко, Г. Гетьман, О. Ґурґула по 25 цнт.; М. Стец 15 цнт.; П. Біловус, В. Сьома, І. Москаль В. Бойко по 10 ц. Разом заколядовано 36 д. 50 ц.

Колядували Василь Вовк, Василь Савчук і Михайло Рудавський.

Гроші вислано до краю через Обєднання на Рідну Школу.

—o—

МЕДИСОН, ІЛЛ.

Коляда на Рідну Школу.

Маленькі медисонські школярі з участю о. В. Дякова з Ст. Луіс, Мо., заколядували $10, котрі посилаємо через Обєднання.

Все з компліментами.

— Кодиб я умерла, чи ти пійшов би на мій похорон?

— Алеж з найбільшою приємністю.

—o—

Робітники закопували телеграфічні стовпи, а притім витолочували фармерови пшеницю. Фармер пішов звернути їм увагу, та вони показали йому папір, що вони можуть закопувати стовпи, де хочуть.

Пішов фармер до дому і випустив на поле бугая, який зараз порозганяв робітників. Фармер тоді почав до них кричати:

— Покажіть йому папір! Покажіть йому папір!

ПОВОРОТ ТАРЗАНА.

(37)

Тарзан вже прощався зі світом, коли навколо нього почали свій танець жрекині. Люди, що здавалися страшними ґорилями, утворили друге колесо поза жрекинями й з жадобою дивилися на свою жертву, з якої вони зараз будуть пити теплу кров. Один з них наблизився зовсім близько до Тарзана й ніби хотів ще в живого втопити свої зуби, щоб напитися крови. Та головна жрекиня прогнала ту страшну людину. Тарзан чув, як він назвав її — Ла.

Стоячи позаду жрекині Ла, той силач вимовляв якісь заклинання, коли жрекиня помалу підносила ніж над тілом Тарзана. Для Тарзана здавалося те цілою вічністю, коли жрекиня Ла поволі підводила свій ніж вгору, а потім спинила вгорі руку з ножем, щоб з розмахом устромити його в груди своєї жертви. Та вона поволі почала наближати ніж до грудей Тарзана. В цей час Тарзан почув незадоволене бурмотіння того, кого Ла прогнала від престолу.

Тарзан повернув свою голову в сторону незадоволено-бурмучого ґориля - людини. Він побачив, як цей дикун кинувся на жрекиню. Потім сталося те, що Тарзан часто бачив, коли жив серед малп. Такі випадки бували нераз у пралісах, що один з самців божеволів і нападав на інших. Силач збожеволів і в буйнім божевільстві напав на інших мущин.

—o—

Зі страшним криком він нападав на своїх товаришів, збиваючи кождого з ніг ударами своїх могутніх пястуків. Жрекиня Ла стояла біля Тарзана з піднесеним над його грудьми затроєним ножем. Її очі звернулися в страху до божевільного маняка. Нарешті в помешканню лишилися лише покалічені та вбиті люди-малпи, а також жрекиня Ла, Тарзан та збожеволілий силач.

—o—